ONDERZOEKSBEVINDINGEN

OKTOBER 2026

# Huiselijk geweld in Nederlandse *teruggeleidings-procedures*

## *onder het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980*

Bevindingen uit de gepubliceerde rechtspraak, 2015–2026

**Nadia Rusinova**

Een onderzoeksproject ondersteund door de MoGa Foundation · nadiarusinova.com/research

# Inhoud


| | | |
|---|---|---|
| 01 | Over deze publicatie | 2 |
| 02 | De rechtspraak in één oogopslag | 4 |
| 03 | Het vaststellen van het geweld | 5 |
| 04 | Het verband tussen het geweld en het kind | 8 |
| 05 | Dwingende controle en gestructureerde risico-instrumenten | 10 |
| 06 | De route via scheiding | 12 |
| A | Kernuitspraken per onderwerp, en bronnen | 29 |
| 07 | Het kind | 14 |
| 08 | Beschermende maatregelen | 16 |
| 09 | Informatie uit de staat van terugkeer | 21 |
| 10 | Artikel 20 en mensenrechtelijke argumenten | 23 |
| 11 | Het hoger beroep | 25 |
| 12 | Aandachtspunten voor advocaten | 27 |


## 01 Over deze publicatie

Deze publicatie brengt samen wat de gepubliceerde Nederlandse rechtspraak laat zien over stellingen van huiselijk geweld in teruggeleidingsprocedures op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 (HKOV). Zij is geschreven voor advocaten die optreden voor een van beide ouders, in Nederland en in het buitenland, en voor de professionals die materiaal voor de rechter voorbereiden, zoals bijzondere curatoren, de Raad voor de Kinderbescherming en de diensten die ouders en kinderen ondersteunen.

De publicatie berust op alle 93 gepubliceerde uitspraken van de Rechtbank Den Haag (51) en het Gerechtshof Den Haag (42), gewezen tussen 26 januari 2015 en 6 augustus 2026, waarin huiselijk geweld of kindermishandeling aan de orde was. Samen betreffen deze uitspraken 59 teruggeleidingsprocedures. Omdat beslissingen op verzoeken

tot teruggeleiding onder het Verdrag in de regel worden gepubliceerd, benaderen zij het volledige corpus van de Nederlandse rechtspraak op dit terrein, en niet slechts een selectie daarvan.

De analyse geeft weer wat in de gepubliceerde motivering staat. Waar de motivering een vraag niet behandelt, is dat een bevinding over de motivering, niet over wat een rechter mogelijk heeft overwogen. De publicatie beschrijft niet het Nederlandse procesrecht en is geen juridisch advies. Evenmin vervangt zij de HCCH Guide to Good Practice inzake artikel 13(1)(b) (2020), hierna: de HCCH Guide.

Cijfers hebben betrekking op uitspraken, van de 93, tenzij procedures, van de 59, worden genoemd. Uitkomsten tellen elke procedure één keer, met de uitkomst van de laatst gepubliceerde uitspraak. Passages uit de uitspraken worden letterlijk geciteerd; woorden tussen vierkante haken zijn de pseudoniemen van de gepubliceerde tekst en "r.o." verwijst naar de genummerde rechtsoverwegingen van een uitspraak.

## HET ONDERZOEKSPROJECT

Deze publicatie maakt deel uit van het onderzoeksproject *Domestic Violence and the Protection of the Child in Dutch Return Proceedings under the 1980 Hague Child Abduction Convention*, dat Nadia Rusinova van januari tot en met november 2026 heeft uitgevoerd. Het project werd mogelijk gemaakt door een onderzoeksbeurs van de MoGa Foundation, die academisch onderzoek op het gebied van het familierecht wil bevorderen, en werd uitgevoerd met ondersteuning van het Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO). Natali Dimitrova was onderzoeksmedewerker.

Het project beantwoordt tien onderzoeksvragen over de wijze waarop Nederlandse rechters stellingen van huiselijk geweld in teruggeleidingsprocedures signaleren, beoordelen en daarop reageren, van de uitleg van artikel 13(1)(b) tot beschermende maatregelen, samenwerking tussen autoriteiten en de toetsing in hoger beroep. Het onderzoeksrapport (oktober 2026), met de volledige analyse en de methode, wordt samen met deze publicatie gepubliceerd op nadiarusinova.com/research.

# 02 De rechtspraak in één oogopslag

Teruggeleiding werd geweigerd in 19 van de 58 procedures die tot een einduitspraak kwamen (33%), en in 41% van de procedures waarin partnergeweld werd gesteld, maar het geweld zelf was slechts bij 3 weigeringen doorslaggevend. De meeste weigeringen kwamen langs een andere weg tot stand, vooral via de scheiding van het kind van de primaire verzorger.

**19 van 58**

procedures eindigden in een weigering van teruggeleiding (33%)

**15 van 37**

weigeringen waar geweld tussen de ouders of in het huishouden werd gesteld (41%)

**3 van 19**

weigeringen waarin het geweld doorslaggevend was; in 8 andere een van meerdere omstandigheden

**13 van 93**

uitspraken achtten het geweld geheel of gedeeltelijk vastgesteld; 54 achtten het niet vastgesteld

**63 van 93**

uitspraken zagen geen voldoende verband tussen het geweld en een ernstig risico voor het kind

**11 van 14**

keer slaagde art. 13(1)(b) waar onafhankelijk materiaal de stelling steunde; 0 van 18 waar het de andere kant op wees

**1 van 36**

teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunden, verifieerde de beschikbaarheid aan de hand van een concrete bron

**11 van 42**

uitkomsten in eerste aanleg werden in hoger beroep omgekeerd

**50 van 59**

procedures hadden de moeder als ontvoerende ouder

Waar uitsluitend mishandeling van het kind door de achtergebleven ouder of diens huishouden werd gesteld, werd teruggeleiding geweigerd in 3 van de 16 procedures (19%). De procedures betreffen 22 identificeerbare staten van terugkeer; in 38 was Brussel II-bis of Brussel II-ter van toepassing, en 43 betroffen een staat die ook partij is bij het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996.

# 03 Het vaststellen van het geweld

Of het geweld kan worden vastgesteld, is doorgaans de beslissende vraag, en materiaal dat onafhankelijk is van de eigen verklaringen van de ouders geeft de doorslag. Waar dergelijk materiaal de stelling steunde, slaagde het beroep op artikel 13(1)(b) in 11 van de 14 uitspraken; waar het de andere kant op wees, in geen van de 18; waar het ontbrak, in 4 van de 44, telkens op andere gronden dan het geweld.

### DE GEHANTEERDE MAATSTAF

De rechters leggen artikel 13(1)(b) restrictief uit en leggen de bewijslast bij de ouder die zich tegen teruggeleiding verzet, onder verwijzing naar Hoge Raad 20 januari 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU4795 (in 21 uitspraken). In de praktijk betekent dit dat de feiten moeten worden onderbouwd tegenover een gemotiveerde betwisting. Het geweld werd vastgesteld geacht in 3 uitspraken, gedeeltelijk vastgesteld in 10, aannemelijk maar niet vastgesteld in 4 en niet vastgesteld in 54. In 11 liet de rechter de vraag in het midden en in 10 hoefde hij er niet aan toe te komen.

Er is weinig ruimte om tijdens de procedure bewijs te vergaren. Zeven uitspraken noemen uitdrukkelijk het summiere karakter van de procedure als reden om de feiten niet nader vast te stellen:

> *Voor het horen van getuigen is in een procedure als de onderhavige, gelet op het spoedeisend karakter, geen plaats.*
>
> Hof Den Haag 18 maart 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:586, r.o. 7

> *Het hof passeert dit aanbod nu het hier een spoedprocedure betreft … gericht op een onverwijlde teruggeleiding ingeval van kinderontvoering.*
>
> Hof Den Haag 5 februari 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:188, r.o. 5.20

### HOE BEPAALD MATERIAAL WERD GEWAARDEERD

| Materiaal | Waardering door de rechter | Uitspraak |
|---|---|---|
| Politierapporten of stukken die alleen de lezing van de moeder weergeven, zonder vervolging | Stelden het geweld niet vast | ECLI:NL:RBDHA:2016:4758; ECLI:NL:GHDHA:2021:1738; ECLI:NL:GHDHA:2026:2622 |
| Twee Poolse “blauwe kaart”-meldingen, met de verklaringen van de kinderen tegenover de bijzondere curator | Stelden niet vast dat er daadwerkelijk geweld had plaatsgevonden | ECLI:NL:GHDHA:2019:2530 |
| Een verblijf in een vrouwenopvang, zonder politierapporten | Onvoldoende | ECLI:NL:RBDHA:2019:9643 |
| Een ziekenhuisverslag van een verplaatste, hevig bloedende neus | De oorzaak kon “in dit geding” niet worden vastgesteld | ECLI:NL:RBDHA:2020:96 |
| Een MASIC-risicoscreening die alleen met de moeder was uitgevoerd | Beperkt gewicht | ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.19 |
| Deskundigenrapporten over dwingende controle en trauma | Gepasseerd: “enkel gebaseerd op informatie van de moeder” | ECLI:NL:GHDHA:2026:188, r.o. 5.16 |
| Verklaringen van familieleden en vrienden | Doorgaans niet voldoende objectief geacht | bijv. ECLI:NL:RBDHA:2015:1822 |
| Strafrechtelijke veroordelingen | Gewogen naar wat zij bewijzen: niet doorslaggevend waar de veroordeling de voormalige echtgenoot van de moeder betrof, de mishandeling van een broer of zus (nog niet onherroepelijk) of één enkele mishandeling | ECLI:NL:RBDHA:2015:751; ECLI:NL:GHDHA:2020:2063; ECLI:NL:GHDHA:2017:3025 |
| Rapportages van de Raad en de bijzondere curator | Droegen een vaststelling van geweld | ECLI:NL:GHDHA:2020:710 |
| Foto’s, geluidsopnamen en een gedeeltelijke erkenning door de vader | Steunden de lezing van de moeder | ECLI:NL:GHDHA:2025:2410, r.o. 5.14 |
| Een gedetailleerde lezing die de vader slechts in algemene termen betwistte | Aanvaard, beoordeeld met de signalenwijzer femicide en intieme terreur | ECLI:NL:RBDHA:2025:18246 |
| Een brief van het Deense Familieretshuset | Betrokken in een weigering waarin het geweld doorslaggevend was | ECLI:NL:RBDHA:2026:25713 |
| De verklaring van het kind, nadat het hof het kind zelf had gehoord | Authentiek bevonden | ECLI:NL:GHDHA:2019:3990; ECLI:NL:GHDHA:2023:2066 |

Het onafhankelijke materiaal dat de rechters voorlag, wees vaker van de stelling af dan ernaartoe (18 uitspraken tegenover 14). Veel ervan kwam uit de Nederlandse procedure zelf: waarnemingen van de bijzondere curator of de Raad van een warme, onbevangen band tussen het kind en de achtergebleven ouder, of schoolinformatie zon-

der zorgen. Zulk materiaal laat zien hoe het kind zich tot die ouder verhoudt; het zegt minder over wat er in het buitenland tussen de ouders is gebeurd.

In elke uitspraak waarin het geweld doorslaggevend of mede bepalend was voor het slagen van artikel 13(1)(b), steunde onafhankelijk materiaal de stelling, geheel (10) of gedeeltelijk (2). Geen enkele weigering in de gepubliceerde rechtspraak berustte uitsluitend op de eigen lezing van de ontvoerende ouder.

### WANNEER DE FEITEN IN HET MIDDEN BLEVEN

In sommige uitspraken liet de rechter het feitelijke geschil onbeslist en ging hij direct over tot de situatie van het kind bij terugkeer. Verschillende daarvan eindigden in een weigering:

> *kan noch vastgesteld, noch uitgesloten worden dat er sprake is geweest van huiselijk geweld*
>
> Hof Den Haag 15 juni 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:1714, r.o. 10

Het hof weigerde vervolgens de teruggeleiding omdat de zeer jonge, kwetsbare kinderen in België geen huisvesting of hulpverlening zouden hebben. Dezelfde benadering is te zien in de Marokkaanse zaak uit 2019 (ECLI:NL:GHDHA:2019:3990). Zij komt overeen met de eerste stap van de HCCH Guide, die de vraag stelt of de stellingen, als zij juist zijn, een ernstig risico kunnen opleveren, zonder dat eerst elk feitelijk geschil wordt beslecht (para. 40).

# 04 Het verband tussen het geweld en het kind

Het vaststellen van geweld is zelden genoeg: in 63 uitspraken zag de rechter geen voldoende verband tussen het gestelde geweld en een ernstig risico voor het kind, en in 14 werd een verband aanvaard. De rechters vragen wat het geweld betekent voor dít kind bij terugkeer.

### DE REDENERING "OOK INDIEN"

Ten minste acht uitspraken redeneren dat het gestelde geweld, ook als het zou komen vast te staan, op zichzelf geen ernstig risico voor het kind zou opleveren:

> *Indien het door de moeder gestelde huiselijke geweld al zou komen vast te staan, is dat bovendien onvoldoende grond om de teruggeleiding van de kinderen naar België te weigeren.*
>
> Hof Den Haag 15 september 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:1738, r.o. 5.18

De andere uitspraken in deze lijn zijn Rb. Den Haag 22 februari 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2690; Hof Den Haag 6 november 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3878; Rb. Den Haag 8 januari 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:96; Hof Den Haag 9 februari 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:213, r.o. 5.26; Rb. Den Haag 13 december 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:19616; Hof Den Haag 8 september 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.19 (toegepast op dwingende controle); en Hof Den Haag 16 juli 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:2622. Twee andere uitspraken passen dezelfde techniek toe op adequate voorzieningen (ECLI:NL:GHDHA:2024:103, r.o. 5.23; ECLI:NL:GHDHA:2024:892, r.o. 5.17).

De duidelijkste uitspraak in de andere richting is de Tsjechische zaak uit 2017, waarin teruggeleiding werd geweigerd:

> *... niet alleen voor de veiligheid van de moeder maar ook voor die van het kind moet worden gevreesd.*
>
> Rb. Den Haag 31 januari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:1032

Die redenering is in latere uitspraken niet tot een algemene lijn uitgegroeid.

### WAT DE MOTIVERING BEHANDELT, EN WAT ZIJ VAAK OPEN LAAT

| Element | Hoe vaak de rechters het behandelden |
|---|---|
| De blootstelling van het kind aan geweld tegen een ouder | Gesteld in 34 uitspraken; een feitelijk oordeel in 21 (vastgesteld 6, gedeeltelijk 4, niet vastgesteld 10, niet uitdrukkelijk beslist 1); niet behandeld in 64 van de 93 |
| De frequentie of het patroon van het geweld | Een herhaald of structureel patroon gesteld in 60; door de rechter gekarakteriseerd in 19, vaak in beperkende zin |
| Of het geweld na terugkeer zou voortduren of terugkeren | Uitdrukkelijk behandeld in 6, gedeeltelijk in 13, niet behandeld in 66 |
| Het effect van het geweld op het vermogen van de verzorger om voor het kind te zorgen | Zelden uitgewerkt in relatie tot het geweld; vooral aanwezig in uitspraken over arrestatie, verblijfsstatus of geestelijke gezondheid van de moeder |

Eén bewezen incident hoeft niet te volstaan. In een hoger beroep werd een Nederlandse strafrechtelijke veroordeling voor een mishandeling in aanwezigheid van het kind, samen met de posttraumatische stress van de moeder, onvoldoende geacht omdat het materiaal geen “huiselijk geweld op structurele basis” liet zien (Hof Den Haag 18 oktober 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3025, r.o. 19).

### HET KADER VAN DE HCCH

De Nederlandse eis van een verband met het kind sluit aan bij de HCCH Guide, volgens welke bewijs van huiselijk geweld “in and of itself” niet voldoende is (para. 58). De Guide erkent ook dat schade aan een ouder een ernstig risico voor het kind kan opleveren (para. 33), dat het kind schade kan lijden door blootstelling aan geweld tegen de ouder of doordat het vermogen van de ouder om voor het kind te zorgen wordt aangetast (para. 57), en dat de beoordeling vooruitkijkt naar de situatie bij terugkeer (paras 35–37). De Bijzondere Commissie bevestigde in 2023 dat artikel 13(1)(b) “does not require, for example, that the child be the direct or primary victim” (C&R nr. 25). Dit zijn de punten die in de Nederlandse motivering het vaakst onbehandeld blijven.

# 05 Dwingende controle en gestructureerde risico-instrumenten

Dwingende controle heeft pas recent haar intrede gedaan in de rechtspraak: zij werd als zodanig geanalyseerd in vier uitspraken, alle uit 2025–2026, gedeeltelijk behandeld in drie andere en zonder analyse genoemd in twee. Wat deze zaken besliste, was of de beoordeling uitsluitend op de informatie van één ouder berustte.

Controle werd veel vaker gesteld dan geanalyseerd: isolatie, economische controle, toezicht, het innemen van paspoorten en controle over het dagelijks leven. In één zaak beschreef een moeder dat zij achttien maanden in het buitenland werd vastgehouden terwijl haar paspoort werd ingehouden (ECLI:NL:RBDHA:2021:16125); in een andere zou de vader “alles bepalen” (ECLI:NL:RBDHA:2025:9894).

| Zaak | Wat de rechter deed | Uitkomst |
|---|---|---|
| Polen, 2025 (Rb. Den Haag 22 juli 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:14296; Hof Den Haag 8 september 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.19) | De rechtbank noemde de uitlatingen van de vader “extreem” en had begrip voor de angst van de moeder, maar zag geen ernstig risico voor het kind. Het hof achtte dwingende controle niet vastgesteld omdat de MASIC-screening alleen met de moeder was uitgevoerd, en voegde eraan toe dat ook vastgestelde dwingende controle een risico voor de veiligheid van het kind zelf zou vereisen | Teruggeleiding gelast |
| Spanje, 2026 (Hof Den Haag 5 februari 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:188, r.o. 5.16 en 5.20) | Deskundigenrapporten over dwingende controle en trauma waren “enkel gebaseerd op informatie van de moeder”, en de deskundigheid van de opstellers was onvoldoende duidelijk; nadere bewijslevering werd gelet op de spoedeisende procedure afgewezen | Teruggeleiding gelast |
| Israël, 2025 (Rb. Den Haag 25 september 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:18246; Hof Den Haag 13 november 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:2410, r.o. 5.14) | De rechtbank gebruikte de signalenwijzer femicide en intieme terreur om de gedetailleerde lezing van de moeder te beoordelen, die de vader slechts in algemene termen had betwist. Het hof bekrachtigde, onder verwijzing naar foto’s, geluidsopnamen en de gedeeltelijke erkenning door de vader | Teruggeleiding geweigerd |

De overwegingen van het hof in de Poolse zaak laten de zorg aan de andere kant zien:

> *Moviera wijst erop dat de factsheet is gebaseerd op de informatie vanuit (uitsluitend) de moeder.*
>
> Hof Den Haag 8 september 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.19

Het patroon in deze uitspraken is consistent. Een screening of deskundigenrapport dat alleen op informatie van de moeder berustte, kreeg beperkt gewicht. Een gedetailleerde lezing die de andere ouder niet specifiek betwistte, gesteund door opnamen en een gedeeltelijke erkenning, werd aanvaard. Hoe zulke instrumenten kunnen worden gebruikt terwijl de andere ouder de gelegenheid krijgt om te reageren, is een vraag die de rechtspraak nog niet heeft beantwoord.

# 06 De route via scheiding

De meest voorkomende route naar een weigering is niet bewezen geweld, maar de scheiding van het kind van de primaire verzorger of van broers en zussen. Van de 19 weigeringen was het geweld in 3 doorslaggevend en in 8 een van meerdere omstandigheden; in de overige 8 speelde het geen herkenbare rol of berustte de weigering op een andere grond.

De omstandigheden die via scheiding tot een weigering leidden, waren:

| Omstandigheid | Uitspraken |
|---|---|
| De waarschijnlijke arrestatie of detentie van de moeder in de staat van terugkeer | Frankrijk 2018 (ECLI:NL:RBDHA:2018:12413; ECLI:NL:GHDHA:2018:3229); Marokko 2019 (ECLI:NL:GHDHA:2019:3990); Denemarken 2026 (ECLI:NL:RBDHA:2026:25713) |
| Het onvermogen van de moeder om rechtmatig te verblijven, te werken of zich te huisvesten in de staat van terugkeer | Israël 2025 (ECLI:NL:RBDHA:2025:18246; ECLI:NL:GHDHA:2025:2410); een niet bekendgemaakte staat, 2026 (ECLI:NL:RBDHA:2026:9891) |
| De psychische crisis van de moeder en de hechting van een jong kind aan haar | Polen 2024 (ECLI:NL:GHDHA:2024:893) |
| Het bezwaar van een ouder kind gehonoreerd, zodat teruggeleiding van een jonger kind alleen de kinderen zou scheiden | Zes uitspraken, bijv. Engeland 2018 (ECLI:NL:GHDHA:2018:296), Algerije 2023 (ECLI:NL:GHDHA:2023:2066), Iran 2025 (ECLI:NL:GHDHA:2025:2221) |
| Scheiding van een gehandicapte halfbroer die niet kon terugkeren | Polen 2015 (ECLI:NL:RBDHA:2015:1628) |

In verschillende van deze zaken deed de rechter geen enkele uitspraak over het geweld:

> *De rechtbank is van oordeel dat in dit geval een (al dan niet tijdelijke) scheiding van haar moeder [minderjarige] in een ondraaglijke toestand zou brengen.*

Rb. Den Haag 12 oktober 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:12413 (Europees aanhoudingsbevel tegen de moeder)

> *omdat zij dan feitelijk van de moeder gescheiden zullen worden*

Rb. Den Haag 19 maart 2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:9891 (geen oordeel over het gestelde structurele geweld, de doodsbedreigingen en de afpersing)

### DE STRAFRECHTELIJKE DIMENSIE

Het strafrecht speelde een rol in ten minste 14 van de 59 procedures, in 13 daarvan met de moeder als ontvoerende ouder: een aangifte van ontvoering door de achtergebleven ouder, een Europees aanhoudingsbevel, een verwachte arrestatie bij terugkeer, een gevraagde voorwaarde van niet-vervolging of een aanbod om een aangifte in te trekken. Een waarschijnlijke arrestatie van de primaire verzorger behoort tot de omstandigheden die het meest consequent tot een weigering leidden. Een aanbod om een aangifte in te trekken neemt dat risico niet noodzakelijk weg:

> *Het hof neemt daarbij in aanmerking dat de vader ter zitting niet heeft kunnen verduidelijken of het Marokkaanse Openbaar Ministerie niet zelfstandig tot vervolging van de moeder zal overgaan indien hij de aangifte tegen haar intrekt.*
>
> Hof Den Haag 10 april 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3990, r.o. 22

Deze route biedt reële bescherming, omdat zij een weigering mogelijk maakt zonder dat betwiste stellingen in een summiere procedure hoeven te worden beslecht. Tegelijk laat zij het geweld zelf grotendeels onbeoordeeld en verschuift zij de zaak naar omstandigheden die gemakkelijker te bewijzen zijn: een aanhoudingsbevel, een verblijfsvergunning, een medisch dossier.

# 07 Het kind

Kinderen zijn nauw betrokken bij Nederlandse teruggeleidingsprocedures: in 63 uitspraken was een bijzondere curator benoemd en in 49 werd het kind rechtstreeks door de rechter gehoord. De stem van het kind telt op twee verschillende manieren, als bezwaar op grond van artikel 13(2) en als bewijs van het geweld, en de rechters behandelen die verschillend.

### PARTICIPATIE

In 65 uitspraken rapporteerde de bijzondere curator, de Raad of een andere professional over het kind; in 13 daarvan, alle over zeer jonge kinderen, beschreef de rapportage het gedrag en de hechting van het kind in plaats van zijn mening. Kinderen werden in raadkamer gehoord, soms door de voltallige meervoudige kamer, en in 11 uitspraken telefonisch of via een videoverbinding. Een verzoek om benoeming van een bijzondere curator werd in twee uitspraken afgewezen, in een daarvan onder verwijzing naar de algemene praktijk van de rechter om geen curator te benoemen voor kinderen jonger dan drie jaar (ECLI:NL:GHDHA:2019:3878; ECLI:NL:GHDHA:2020:2020).

### HET BEZWAAR OP GROND VAN ARTIKEL 13(2)

Een bezwaar van het kind werd aangevoerd in 36 uitspraken en gehonoreerd in 8. De kinderen van wie het bezwaar werd gehonoreerd, waren doorgaans tussen tien en veertien jaar oud; het jongste was bijna tien. In zes van de acht leidde het honoreren van het bezwaar van een ouder kind ertoe dat de rechter ook de teruggeleiding van een jonger broertje of zusje op grond van artikel 13(1)(b) weigerde. Waar het bezwaar niet slaagde (28 uitspraken), wezen de rechters op de leeftijd of rijpheid van het kind (9), een loyaliteitsconflict (9), een voorkeur in plaats van een bezwaar (6), of verklaringen die niet authentiek of beïnvloed werden geacht (6); verschillende uitspraken combineren deze redenen.

### DE VERKLARING VAN HET KIND OVER HET GEWELD

Verklaringen van kinderen over geslagen worden, over het zien van geweld tegen de moeder of over angst voor de vader werden afgewogen tegen de mogelijkheid van een

loyaliteitsconflict of beïnvloeding door de ontvoerende ouder (bijv. ECLI:NL:GHDHA:2019:2530; ECLI:NL:GHDHA:2025:875). In hoger beroep leidde een rechtstreeks verhoor door het hof echter meer dan eens tot aanvaarding van de verklaring en een omgekeerde uitkomst:

> *Naar het oordeel van het hof is [minderjarige 1] authentiek in haar uitingen, …*
>
> Hof Den Haag 27 oktober 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:2066, r.o. 5.12

In die zaak hoorde de voltallige kamer beide kinderen en aanvaardde zij de consistente verklaring van het elfjarige kind over regelmatige slagen; “anders dan de rechtbank” weigerde het hof de teruggeleiding. De Marokkaanse zaak uit 2019 volgde hetzelfde patroon (ECLI:NL:GHDHA:2019:3990).

De actuele nood van het kind kon op zichzelf doorslaggevend zijn. Het hof weigerde teruggeleiding naar België omdat een elfjarige in acute psychische nood verkeerde, met doodswensen bij het vooruitzicht van terugkeer, en liet uitdrukkelijk in het midden of zijn angst voortkwam uit werkelijke ervaringen met zijn vader (Hof Den Haag 24 februari 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:467).

# 08 Beschermende maatregelen

Bescherming in de staat van terugkeer wordt vaak besproken maar zelden geverifieerd: van de 36 teruggeleidingsbeslissingen die op beschermende maatregelen steunden, verifieerde er één de beschikbaarheid aan de hand van een concrete bron, en geen enkele nam de maatregelen op in het dictum. De volledige, concrete beoordelingen van de effectiviteit zijn alle te vinden in weigeringen.

**Bescherming wordt vaak besproken, maar zelden geverifieerd**

Uitspraken die elk element van beschermende maatregelen behandelen (n = 93)

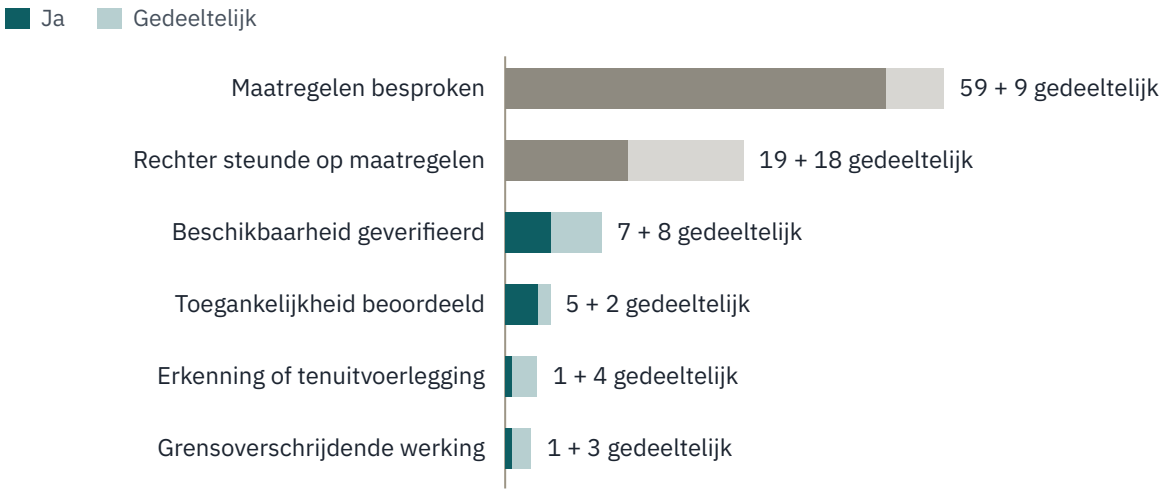


Bron: onderzoeksdataset, 93 uitspraken, 2015–2026. Het enige volledige onderzoek naar grensoverschrijdende werking kwam tot de conclusie dat de maatregel niet kon werken.

De versmalling is het sterkst bij teruggeleidingsbeslissingen. Zes van de zeven uitspraken die de beschikbaarheid aan de hand van een concrete bron verifieerden, weigerden de teruggeleiding; alle 15 volledige beoordelingen van de effectiviteit zijn weigeringen.

### TERUGGELEIDINGSBESLISSINGEN DIE OP BESCHERMING STEUNDEN

Van de 63 uitspraken waarin teruggeleiding werd gelast, steunden er 36 in hun oordeel over artikel 13(1)(b) op beschermende maatregelen of voorzieningen, 19 uitdrukkelijk en 17 gedeeltelijk. Dertig betroffen teruggeleiding naar een EU-lidstaat (artikel 11 lid 4 Brussel II-bis in 18, artikel 27 lid 3 Brussel II-ter in 12), vijf een verdragsstaat buiten de EU en één een staat die geen partij is bij het Verdrag. In 30 van de 36 was het gestelde geweld niet vastgesteld geacht, en in alle 36 had de rechter geen voldoende

verband met een ernstig risico voor het kind gezien. De bescherming verschijnt daardoor doorgaans als aanvullende grond, wat kan verklaren waarom zij zelden in detail werd onderzocht.

| Element van de beoordeling (36 teruggeleidingsbeslissingen) | Ja | Gedeeltelijk | Nee / niet behandeld |
|---|---|---|---|
| Beschikbaarheid geverifieerd aan de hand van een concrete bron | 1 | 8 | 27 |
| Toegankelijkheid en tijdigheid voor de terugkerende ouder | 1 | 1 | 34 |
| Erkenning of tenuitvoerlegging in de staat van terugkeer | 0 | 2 | 34 |
| Werking over de grens | 0 | 3 | 33 |
| Effectiviteit voor dit kind en deze ouder | 0 | 3 | 33 |
| Maatregel getroffen vóór terugkeer | 1 | 8 | 27 |
| Teruggeleiding afhankelijk gesteld van een maatregel | 0 | 0 | 36 |
| Bescherming opgenomen in het dictum | 0 | 0 | 36 |

Waar verificatie gedeeltelijk werd vastgelegd, berustte die meestal op materiaal dat niet afkomstig was van de autoriteiten van de staat van terugkeer: een brief van een buitenlandse instantie die de vader had overgelegd, een verklaring via de advocaat van de verzoeker, of de mededeling van de Raad ter zitting dat hij de buitenlandse diensten zou inlichten. Slechts één teruggeleidingsbeslissing achtte vastgesteld dat een buitenlandse kinderbeschermingsinstantie al bij het gezin betrokken was (Hof Den Haag 26 oktober 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2063, r.o. 5.17–5.19).

### WAARUIT DE BESCHERMING BESTOND

| Kenmerk (36 teruggeleidingsbeslissingen; categorieën overlappen) | Uitspraken |
|---|---|
| Toezeggingen van de achtergebleven ouder, alleen opgenomen in de overwegingen | 14 |
| Een zorgmelding, “warme overdracht” of “zachte landing” door de Raad, als bescherming aangemerkt | 12 |
| Alleen een algemene verwijzing naar bescherming in de staat van terugkeer | 6 |
| Intrekking van een aangifte, waarbij beëindiging van de vervolging afhangt van de vervolgende instanties | 5 |
| Een staat van terugkeer die geen partij is bij het HKBV 1996, met bescherming bestaande uit toezeggingen of een algemene verwijzing | 3 |

Toezeggingen werden doorgaans aanvaard zoals zij werden aangeboden:

> *Het hof gaat er van uit dat de man zijn toezeggingen gestand zal doen.*
>
> Hof Den Haag 6 februari 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:246; vergelijkbaar Hof Den Haag 5 februari 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:188

Door moeders gevraagde voorwaarden werden afgewezen in alle vier de uitspraken waarin zij werden gevraagd:

> *Het hof acht het niet in lijn met de geest van het HKOV om aanvullende voorwaarden te stellen aan de teruggeleiding van de minderjarige naar [land].*
>
> Hof Den Haag 18 oktober 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3025, r.o. 26

In 2025 wees het hof maatregelen op grond van artikel 27 lid 5 Brussel II-ter af "reeds om de reden dat … geen sprake is van een ernstig risico" (ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.27). In een zaak buiten de dataset werden voorwaarden die gericht waren tot het Nederlandse en Belgische openbaar ministerie vernietigd, omdat die instanties geen partij waren en niet konden worden gebonden (Hof Den Haag 25 mei 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:990).

### WAT DE WEIGERINGEN LATEN ZIEN

Waar bescherming concreet werd beoordeeld, benoemde de motivering het risico, de aangeboden bescherming en waarom die tekortschoot:

> *… dat die voorzieningen onder deze omstandigheden en voor deze minderjarigen, niet als adequaat kunnen worden aangemerkt.*
>
> Hof Den Haag 14 februari 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:296, r.o. 17

Andere weigeringen draaiden om een veiligheidsplan waaruit niet bleek dat het gezin daadwerkelijk hulp zou krijgen, terwijl de Amerikaanse autoriteiten niet inhoudelijk hadden gereageerd (ECLI:NL:GHDHA:2020:710, r.o. 5.24); hulp die niet toegankelijk was omdat het kind niet was ingeschreven (ECLI:NL:GHDHA:2022:467, r.o. 5.16); en "geen enkele garantie" dat de vervolging van de moeder zou worden gestaakt (ECLI:NL:GHDHA:2018:3229). In de Israëlische zaak merkte het hof op dat de vader "geen enkele inzet toont om de terugkeer van moeder te faciliteren" (ECLI:NL:GHDHA:2025:2410, r.o. 5.14).

### DRIE MECHANISMEN, EN WAT ELK ERVAN VERMAG

Bij teruggeleiding binnen de EU worden drie juridisch verschillende mechanismen vaak als één behandeld:

| Mechanisme | Rechtsgrond | Getroffen door | Werking in de staat van terugkeer |
|---|---|---|---|
| Adequate voorzieningen in de staat van terugkeer | Art. 27 lid 3 Brussel II-ter (voorheen art. 11 lid 4 Brussel II-bis) | De autoriteiten van die staat; de teruggeleidingsrechter verifieert ze maar kan ze niet zelf treffen | Bestaan naar het recht van die staat |
| Voorlopige, waaronder beschermende, maatregelen van de teruggeleidingsrechter | Art. 27 lid 5 jo. art. 15 Brussel II-ter | De teruggeleidingsrechter | Erkend en uitvoerbaar in de andere lidstaten, met het certificaat van bijlage IV |
| Praktische voorzieningen of “zachte landing”, waaronder de zorgmelding van de Raad | — | De rechter, de Raad, de partijen | Geen eigen werking; zij vergemakkelijken de terugkeer maar ondervangen geen ernstig risico |

Bij teruggeleiding naar verdragsstaten van het HKBV 1996 buiten de EU en naar Denemarken worden spoedeisende maatregelen op grond van artikel 11 van dat verdrag van rechtswege erkend (art. 23) en kunnen zij uitvoerbaar worden verklaard (art. 26). Een civielrechtelijke beschermingsmaatregel voor de terugkerende ouder kan tussen EU-lidstaten circuleren op grond van Verordening (EU) nr. 606/2013. Geen van de 93 uitspraken gebruikte een van deze instrumenten om bescherming werking te geven in de staat van terugkeer.

### VRAGEN DIE VOLGENS DE RECHTSPRAAK BESLISSEND ZIJN

| Vraag | Waarom zij ertoe deed |
|---|---|
| Wat wordt er precies aangeboden? | Algemene verwijzingen naar instanties of het EU-lidmaatschap werden in teruggeleidingsbeslissingen aanvaard; weigeringen draaiden om wat concreet beschikbaar was (HCCH Guide, para. 43) |
| Wie biedt het, en vanaf wanneer? | Maatregelen moeten mogelijk al vóór de terugkeer zijn getroffen (Guide, para. 44) |
| Is het toegankelijk voor deze ouder? | Verblijfsstatus, huisvesting en inkomen waren beslissend in verschillende weigeringen |
| Is het daar afdwingbaar? | Vrijwillige toezeggingen zijn niet gemakkelijk afdwingbaar (Guide, para. 47; Bijzondere Commissie 2023, C&R nr. 31) |

| Vraag | Waarom zij ertoe deed |
|---|---|
| Heeft het werking over de grens? | Toezeggingen en zorgmeldingen in de overwegingen hebben geen eigen werking |
| Kan een strafrechtelijk risico werkelijk worden weggenomen? | Intrekking van een aangifte bindt het openbaar ministerie niet (ECLI:NL:GHDHA:2019:3990, r.o. 22) |

# 09 Informatie uit de staat van terugkeer

Materiaal uit de staat van de gewone verblijfplaats besliste zaken in beide richtingen, maar geen van de 36 teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming steunden, vermeldt een verzoek aan die staat om informatie over de beschikbare bescherming. Waar zulke informatie werd ingewonnen, bepaalde zij mede de uitkomst.

- **Buitenlandse bevindingen zonder zorgen werden doorgaans gevolgd**, bijvoorbeeld die van een Duits Amtsgericht (ECLI:NL:RBDHA:2018:8810) en een Belgisch maatschappelijk onderzoek (ECLI:NL:RBDHA:2025:4898).
- **De bevestiging door een buitenlandse instantie woog de andere kant op.** Een brief van het Deense Familieretshuset waarin stond dat de moeder slachtoffer was van huiselijk geweld waarvan de kinderen getuige waren, maakte deel uit van de grondslag voor de weigering: “Uit het bericht blijkt dat de moeder slachtoffer is van huiselijk geweld” (ECLI:NL:RBDHA:2026:25713). De brief was door de moeder overgelegd; de rechter had geen informatie opgevraagd.
- **Pogingen om de staat van terugkeer te bereiken leidden tot weigeringen wanneer zij mislukten.** In drie hoger beroepen benaderden de Raad of de gezinsvoogd de buitenlandse autoriteiten, en het uitblijven van medewerking, inschrijving of een inhoudelijke reactie was een van de redenen waarom adequate voorzieningen niet vastgesteld werden geacht: Bulgarije (ECLI:NL:GHDHA:2015:586, r.o. 20), België (ECLI:NL:GHDHA:2016:1714, r.o. 13) en de Verenigde Staten (ECLI:NL:GHDHA:2020:710, r.o. 5.24). In een Duitse zaak was het ontbreken van ieder contact tussen de Nederlandse en de buitenlandse jeugdhulp zelf een reden (ECLI:NL:GHDHA:2018:2254, r.o. 17–18).

> *… de raad via de Centrale Autoriteit wel contact heeft gezocht met zijn Bulgaarse tegenhanger … de Centrale Autoriteit nog altijd geen contact heeft kunnen verkrijgen met de Bulgaarse autoriteiten …*
>
> Hof Den Haag 18 maart 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:586, r.o. 20

### WELKE KANALEN DE UITSPRAKEN VERMELDEN

In 35 van de 93 uitspraken wordt geen samenwerkingsinstrument vermeld. Waar dat wel gebeurt, gaat het meestal om de Centrale Autoriteit in haar administratieve rol

van doorzending van het verzoek. Rechtstreekse rechterlijke communicatie, via het International Hague Network of Judges of op grond van artikel 86 Brussel II-ter, wordt in geen enkele uitspraak vermeld. Na een weigering ten aanzien van een EU-lidstaat werd de toezending van de beslissing op grond van artikel 11 lid 6 Brussel II-bis of artikel 29 Brussel II-ter in 8 van de 11 gevallen vastgelegd.

| Kanaal | Rechtsgrond | Wat het kan opleveren |
|---|---|---|
| Centrale Autoriteit | Art. 13 lid 3 HKOV; HCCH Guide, paras 50–53 | Informatie over de sociale achtergrond van het kind |
| Autoriteiten van de staat van de gewone verblijfplaats | Art. 27 lid 4 Brussel II-ter | Of adequate voorzieningen bestaan of kunnen worden getroffen |
| Samenwerking tussen gerechten | Art. 86 Brussel II-ter | Communicatie tussen gerechten, rechtstreeks of via het Europees justitieel netwerk |
| International Hague Network of Judges | — | Rechtstreekse rechterlijke communicatie over de beschikbare bescherming |
| Verzoeken op grond van het HKBV 1996 | Art. 32 en 34 HKBV 1996 | Een rapport over de situatie van het kind; informatie die van belang is voor een maatregel |
| HCCH Country Profile, onderdeel 11.2 | Bijzondere Commissie 2023, C&R nrs. 23 en 33 | Algemene informatie over voorzieningen voor een veilige terugkeer |

# 10 Artikel 20 en mensenrechtelijke argumenten

Artikel 20 werd ingeroepen in 22 uitspraken en vormde nooit een zelfstandige weigeringsgrond: in 19 werd geoordeeld dat niet aan de vereisten was voldaan, en in 3 werd er niet aan toegekomen of werd het niet afzonderlijk beslist. Mensenrechtelijke argumenten wogen alleen mee als onderdeel van de beoordeling op grond van artikel 13(1)(b).

Een argument op grond van het EVRM, het IVRK of het Verdrag van Istanbul werd aangevoerd of toegepast in 31 uitspraken. De rechters beantwoordden het op drie manieren:

- **Opgenomen in het Verdrag.** De belangen die artikel 8 EVRM en het IVRK beschermen, zijn al in het Verdrag en de uitzonderingen daarop verdisconteerd (bijv. ECLI:NL:RBDHA:2017:7335; ECLI:NL:GHDHA:2022:259, r.o. 5.20).
- **Niet onderbouwd.** Het argument werd onvoldoende geconcretiseerd geacht (bijv. ECLI:NL:GHDHA:2017:798; ECLI:NL:GHDHA:2019:758; ECLI:NL:GHDHA:2024:103).
- **Het verkeerde forum.** Een volledige beoordeling van het belang van het kind hoort thuis in de gezagsprocedure in de staat van de gewone verblijfplaats (ECLI:NL:GHDHA:2020:2063).

De rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens wordt in een beperkt aantal uitspraken aangehaald: *Neulinger en Shuruk t. Zwitserland* en *X t. Letland* in enkele, *G.N. t. Polen* eenmaal (ECLI:NL:GHDHA:2017:2625), en *M.P. e.a. t. Griekenland* (2025), over het gewicht van de mening van een jong kind (ECLI:NL:GHDHA:2025:2221).

### HET VERDRAG VAN ISTANBUL

Het Verdrag van Istanbul werd in zes uitspraken door een partij ingeroepen en in één ambtshalve door de rechter betrokken; in geen daarvan veranderde het de uitkomst.

| Redeneerlijn | Uitspraak |
|---|---|
| De staat van terugkeer is evenzeer gebonden aan het Verdrag van Istanbul, het EVRM en het IVRK | ECLI:NL:GHDHA:2021:1738 (België); ECLI:NL:GHDHA:2026:2622 (Portugal) |
| Het Verdrag is niet aan de orde waar het geweld niet is vastgesteld | ECLI:NL:GHDHA:2025:1827; ECLI:NL:GHDHA:2026:188, r.o. 5.17 |
| Een interpretatiekader voor artikel 20 | ECLI:NL:RBDHA:2026:17375 |

> *Deze bepaling moet worden gezien in samenhang met het Verdrag van Istanbul dat staten verplicht om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen, slachtoffers te beschermen en daders te vervolgen.*
>
> Rb. Den Haag 27 mei 2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:17375 (de rechtbank achtte de zaak niettemin niet uitzonderlijk)

Of terugkeer de ouder of het kind zou blootstellen aan hernieuwde victimisatie, onder meer door vervolging van een ouder die is gevlucht, werd gedeeltelijk overwogen in drie uitspraken (ECLI:NL:GHDHA:2018:3229; ECLI:NL:RBDHA:2025:18246; ECLI:NL:GHDHA:2025:2410) en zonder succes aangevoerd in zes.

# 11 Het hoger beroep

Het hof keerde 11 van de 42 beoordeelde uitkomsten in eerste aanleg om, en alle zeven omkeringen naar een weigering gingen gepaard met een nieuwe beoordeling van het geweld, het risico of de beschikbare bescherming. Bij geen van de vier omkeringen naar teruggeleiding was dat het geval; die draaiden om drempelvragen of de bezwaren van de kinderen.

| Uitspraak in hoger beroep (staat van terugkeer) | Richting | Wat er in hoger beroep veranderde |
|---|---|---|
| 18 maart 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:586 (Bulgarije) | Gelast → geweigerd | Na het rapport van de Raad: de angst van het kind voor zijn vader en de waarschijnlijke scheiding van zijn moeder; adequate voorzieningen konden niet worden vastgesteld |
| 15 juni 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:1714 (België) | Gelast → geweigerd | Een nieuw rapport van de Raad; kwetsbare kinderen blootgesteld aan ruzies tussen de ouders; geen huisvesting of hulpverlening |
| 22 augustus 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:2254 (Duitsland) | Gelast → geweigerd | Een nieuw rapport van de gecertificeerde instelling; het kind ernstig aangetast en het huishouden van de moeder onveilig |
| 10 april 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3990 (Marokko) | Gelast → geweigerd | De verklaringen van de kinderen authentiek bevonden; risico op detentie van de moeder |
| 24 februari 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:467 (België) | Gelast → geweigerd | Het kind opnieuw gehoord; acute psychische nood en doodswensen |
| 27 oktober 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:2066 (Algerije) | Gelast → geweigerd | De kinderen gehoord door de voltallige kamer; de verklaring van het oudste kind over slagen authentiek bevonden |
| 30 april 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:893 (Polen) | Gelast → geweigerd | De psychische crisis van de moeder en de hechting van het jonge kind |
| 12 september 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:2625 (Iran) | Geweigerd → gelast | De integratie-uitzondering niet van toepassing geacht; de stellingen van de vader onvoldoende voor een ernstig risico |
| 3 april 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:758 (Spanje) | Geweigerd → gelast | De gewone verblijfplaats van de zeer jonge kinderen in Spanje geacht |

| Uitspraak in hoger beroep (staat van terugkeer) | Richting | Wat er in hoger beroep veranderde |
|---|---|---|
| 9 februari 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:213 (Polen) | Geweigerd → gelast | De bezwaren van de kinderen niet gehonoreerd; het geweld niet herkend door onafhankelijke bronnen; art. 27 lid 3 Brussel II-ter |
| 3 december 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:2718 (Thailand) | Geweigerd → gelast | Nieuw Thais rechterlijk materiaal: de vader had gezamenlijk gezag |

Twee factoren droegen de omkeringen naar een weigering: nieuwe informatie, zoals een nieuw rapport van de Raad, de gecertificeerde instelling of de bijzondere curator, en het horen van het kind, in sommige gevallen door de voltallige kamer. Het hoger beroep is een volledige herbeoordeling *ex nunc*, zodat ontwikkelingen na de uitspraak in eerste aanleg, waaronder een verslechtering van de toestand van het kind, kunnen worden meegewogen. In drie van de zeven oordeelde het hof dat adequate voorzieningen in de zin van artikel 11 lid 4 Brussel II-bis niet waren vastgesteld, op basis van concrete informatie over de staat van terugkeer (ECLI:NL:GHDHA:2015:586; ECLI:NL:GHDHA:2016:1714; ECLI:NL:GHDHA:2018:2254).

De diepgang van de toetsing verschilt. Het hof kwam tot een volledige herbeoordeling in 17 hoger beroepen, tot een eigen beoordeling met dezelfde conclusie in 9, en nam de motivering van de rechtbank over in 16, vaak met de formule dat het hof “neemt de gronden over en maakt deze tot de zijne”.

# 12 Aandachtspunten voor advocaten

De bevindingen vertalen zich in een klein aantal punten die aan beide kanten van deze zaken terugkeren. Elk punt berust op de hierboven besproken uitspraken.

| Onderwerp | Voor de ouder die zich tegen teruggeleiding verzet | Voor de achtergebleven ouder |
|---|---|---|
| **Bewijs van het geweld** | Materiaal dat onafhankelijk is van de lezing van de moeder, besliste de zaken die slaagden: stukken van buitenlandse instanties, eigen waarnemingen van de politie, medische bevindingen, opnamen, een erkenning. Verklaringen van familieleden, verblijf in de opvang en rapporten die alleen op haar informatie berustten, kregen weinig gewicht. De rechters laten weinig ruimte voor nader bewijs tijdens de procedure | Waar onafhankelijk materiaal van de stelling af wees, slaagde artikel 13(1)(b) in geen van de 18 uitspraken: buitenlandse bevindingen zonder zorgen, schoolinformatie, waarnemingen van een warme band tussen het kind en de achtergebleven ouder |
| **Het betwisten van de lezing** | Een gedetailleerde lezing die slechts in algemene termen werd betwist, werd aanvaard (ECLI:NL:RBDHA:2025:18246) | In die zaak volstond een betwisting in algemene termen van een gedetailleerde lezing niet |
| **Feiten die niet kunnen worden beslecht** | Sommige rechters lieten de feiten in het midden en beoordeelden de situatie van het kind bij terugkeer, in lijn met de eerste stap van de HCCH Guide (ECLI:NL:GHDHA:2016:1714) | De rechters eisen een verband tussen het geweld en een ernstig risico voor het kind; ten minste acht uitspraken oordeelden dat ook vastgesteld geweld niet zou volstaan |
| **Het verband met het kind** | Blootstelling, het effect op het zorgvermogen van de verzorger en de kans op voortduring werden in de motivering vaak niet behandeld; zij moeten uitdrukkelijk worden aangevoerd | Een concrete onderbouwing dat het risico niet zal voortduren en dat bescherming aanwezig is, beantwoordt deze punten |
| **Scheiding van de primaire verzorger** | Arrestatie, verblijfsstatus, geestelijke gezondheid en broers en zussen waren de meest voorkomende routes naar een weigering; elk vereist concrete onderbouwing (een niet concreet onderbouwde stelling over arrestatie werd verworpen: ECLI:NL:RBDHA:2019:2763) | Waar een aangifte loopt, gaat het erom of de vervolging werkelijk kan worden gestaakt, niet alleen om het aanbod de aangifte in te trekken (ECLI:NL:GHDHA:2019:3990, r.o. 22) |

| Onderwerp | Voor de ouder die zich tegen teruggeleiding verzet | Voor de achtergebleven ouder |
|---|---|---|
| **Beschermende maatregelen** | De rechter kan worden verzocht de concrete maatregelen waarop wordt vertrouwd te verifiëren en, subsidiair, maatregelen te treffen op grond van art. 27 lid 5 Brussel II-ter of art. 11 HKBV 1996, en toezeggingen in de beschikking op te nemen. Een maatregel op grond van art. 27 lid 5 reist alleen met het kind mee als zij als deel van de beslissing wordt bevolen, met dat artikel als grondslag, en een partij het certificaat van bijlage IV aanvraagt (art. 36 lid 1 onder c), dat ook in een andere EU-taal kan worden afgegeven | Een aanbod dat vermeldt wat wordt geboden, door wie, vanaf wanneer en hoe het kan worden afgedwongen, komt tegemoet aan de bezwaren die in de weigeringen naar voren kwamen; in de teruggeleidingsbeslissingen naar staten buiten het HKBV 1996 was de enige gedocumenteerde toezegging de intrekking van een aangifte, aangetoond met een verklaring van een Thaise advocaat en een politierapport (ECLI:NL:GHDHA:2025:2718) |
| **Informatie uit het buitenland** | Informatieverzoeken aan de staat van terugkeer worden zelden gedaan; waar de buitenlandse autoriteiten niet reageerden, werden adequate voorzieningen niet vastgesteld geacht | De enige teruggeleidingsbeslissing die berust op vastgestelde betrokkenheid van een buitenlandse kinderbeschermingsinstantie is ECLI:NL:GHDHA:2020:2063, waarin de Raad ter zitting bevestigde dat het Jugendamt betrokken was |
| **Het kind** | Om een bijzondere curator en het horen van het kind kan worden verzocht, ook in hoger beroep; een verhoor door de appelkamer leidde tot omkeringen | De rechters wegen verklaringen van kinderen af tegen de mogelijkheid van een loyaliteitsconflict of beïnvloeding |
| **Het hoger beroep** | Nieuwe rapporten, nieuwe ontwikkelingen en een nieuw verhoor van het kind droegen elke omkering naar een weigering | Omkeringen naar teruggeleiding draaiden om drempelvragen (gewone verblijfplaats, gezagsrechten, de integratie-uitzondering) of om de bezwaren van de kinderen |

Wat mediation betreft, benadrukt internationale guidance het belang van screening op geweld en machtsongelijkheid voordat mediation wordt aangeboden (HCCH Guide to Good Practice – Mediation, 2012), en vermeldt Brussel II-ter dat mediation in zaken van huiselijk geweld mogelijk niet passend is (overweging 43). De uitspraken vermelden niet of zo'n screening heeft plaatsgevonden.

# A Kernuitspraken per onderwerp

Alle uitspraken zijn volledig gepubliceerd op uitspraken.rechtspraak.nl en te vinden aan de hand van hun ECLI-nummer.

| Onderwerp | Uitspraak | Kern |
|---|---|---|
| Geweld doorslaggevend | Rb. Den Haag 31 jan. 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:1032 (Tsjechië) | Ernstige mishandeling terwijl het kind in huis was, gevolgd door bedreigingen; geen beschermende maatregel getroffen |
| Geweld doorslaggevend | Hof Den Haag 25 mrt. 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:710 (Verenigde Staten) | Geweld vastgesteld op basis van de rapporten van de Raad en de bijzondere curator; veiligheidsplan onvoldoende; het bezwaar van het kind |
| Geweld doorslaggevend | Rb. Den Haag 6 aug. 2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:25713 (Denemarken) | Brief van het Deense Familieretshuset; gerechtvaardigde vrees voor arrestatie van de moeder; scheiding van de beschermende ouder |
| Dwingende controle en gestructureerde instrumenten | Rb. Den Haag 25 sep. 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:18246; Hof Den Haag 13 nov. 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:2410 (Israël) | Signalenwijzer gebruikt om de beoordeling te structureren; lezing slechts in algemene termen betwist; verblijfsstatus; geweld doorslaggevend in eerste aanleg en mede bepalend in hoger beroep |
| Dwingende controle: eenzijdig materiaal | Hof Den Haag 8 sep. 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:1827 | Risicoscreening alleen gebaseerd op informatie van de moeder; ook vastgestelde dwingende controle vereist een risico voor het kind |
| Dwingende controle: deskundigenrapporten | Hof Den Haag 5 feb. 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:188 | Deskundigenrapporten alleen gebaseerd op informatie van de moeder; nadere bewijslevering afgewezen |
| Feiten in het midden gelaten | Hof Den Haag 15 jun. 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:1714 (België) | Geweld vastgesteld noch uitgesloten; kwetsbare kinderen zonder huisvesting of hulpverlening |
| “Ook indien vastgesteld” | Hof Den Haag 15 sep. 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:1738 (België) | r.o. 5.18: ook vastgesteld geweld zou een weigering niet rechtvaardigen |
| Een patroon vereist | Hof Den Haag 18 okt. 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3025 | Een veroordeling voor één mishandeling liet geen “huiselijk geweld op structurele basis” zien |
| Arrestatie van de primaire verzorger | Rb. Den Haag 12 okt. 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:12413 (Frankrijk) | Europees aanhoudingsbevel; scheiding van een zeer jong kind van haar moeder |

| Onderwerp | Uitspraak | Kern |
|---|---|---|
| Intrekking van een aangifte | Hof Den Haag 10 apr. 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3990 (Marokko) | Onduidelijk of het openbaar ministerie van vervolging zou afzien; verklaringen van de kinderen authentiek bevonden |
| Geestelijke gezondheid van de verzorger | Hof Den Haag 30 apr. 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:893 (Polen) | De psychische crisis van de moeder en de hechting van een tweejarige |
| Broers en zussen | Hof Den Haag 27 okt. 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:2066 (Algerije) | De voltallige kamer vond de verklaring van het oudste kind authentiek; scheiding van de kinderen |
| De nood van het kind | Hof Den Haag 24 feb. 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:467 (België) | Acute nood en doodswensen; herkomst van de angst in het midden gelaten |
| Geen adequate voorzieningen te verkrijgen | Hof Den Haag 18 mrt. 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:586 (Bulgarije) | Geen contact verkregen met de Bulgaarse autoriteiten |
| Bescherming in het concrete geval | Hof Den Haag 14 feb. 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:296 (Engeland) | Voorzieningen niet adequaat “onder deze omstandigheden en voor deze minderjarigen” |
| Buitenlandse instantie betrokken | Hof Den Haag 26 okt. 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2063 (Duitsland) | De enige teruggeleidingsbeslissing die berust op vastgestelde betrokkenheid van een buitenlandse kinderbeschermingsinstantie |
| Voorwaarden | Hof Den Haag 18 okt. 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3025; Hof Den Haag 25 mei 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:990 (buiten de dataset) | Voorwaarden afgewezen; voorwaarden gericht tot niet-partijen vernietigd |
| Artikel 27 lid 5 Brussel II-ter | Hof Den Haag 8 sep. 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:1827, r.o. 5.27 | Maatregelen afgewezen omdat geen ernstig risico was vastgesteld |
| Verdrag van Istanbul | Rb. Den Haag 27 mei 2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:17375 | Artikel 20 gelezen in samenhang met het Verdrag van Istanbul |

## BRONNEN


- N. Rusinova, *Domestic Violence and the Protection of the Child in Dutch Return Proceedings under the 1980 Hague Child Abduction Convention*, onderzoeksrapport, oktober 2026, nadiarusinova.com/research.
- HCCH, *Guide to Good Practice under the Hague Convention of 25 October 1980, Part VI – Article 13(1)(b)* (2020).
- HCCH, Conclusions & Recommendations van de achtste vergadering van de Bijzondere Commissie over het HKOV 1980 en het HKBV 1996 (oktober 2023).
- HCCH, *Guide to Good Practice – Mediation* (2012).
- Verordening (EU) 2019/1111 (Brussel II-ter); Verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel II-bis); Verordening (EU) nr. 606/2013; Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996.

DRIE BEVINDINGEN

## 01 Bewijs

Materiaal dat onafhankelijk is van de verklaringen van de ouders, bepaalt of geweld wordt vastgesteld. Waar het de stelling steunde, slaagde het beroep op het ernstig risico in 11 van de 14 uitspraken; waar het de andere kant op wees, in geen van de 18.

## 02 Risico

In 63 van de 93 uitspraken zag de rechter geen voldoende verband tussen het geweld en een ernstig risico voor het kind. Weigeringen kwamen vooral tot stand via de scheiding van het kind van de primaire verzorger; het geweld zelf was doorslaggevend in 3 van de 19.

## 03 Bescherming

Van de 36 teruggeleidingsbeslissingen die op bescherming in de staat van terugkeer steunden, verifieerde er één de beschikbaarheid aan de hand van een concrete bron, en geen enkele nam de bescherming op in het dictum.

OVER HET ONDERZOEK

Deze publicatie maakt deel uit van het onderzoeksproject *Domestic Violence and the Protection of the Child in Dutch Return Proceedings under the 1980 Hague Child Abduction Convention*, uitgevoerd van januari tot en met november 2026 met een onderzoeksbeurs van de MoGa Foundation en met ondersteuning van het Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO). Zij berust op alle 93 gepubliceerde uitspraken van de Rechtbank Den Haag en het Gerechtshof Den Haag, gewezen tussen januari 2015 en augustus 2026, waarin in teruggeleidingsprocedures huiselijk geweld of kindermishandeling werd aangevoerd.

Het onderzoeksrapport en alle projectpublicaties: **nadiarusinova.com/research**